

Звіт

Про пішохідний спортивний туристсько – краєзнавчий похід другого ступеня складності

*по Дніпропетровській області
здійснений з 10.06 по 14.06.17*

маршрутний лист 5/2017

керівник групи:

Мильнікова Наталія Валеріївна

Адреса керівника:

Запорізька область, м.Енергодар

вул. Енергетиків 14 кв.40

моб. 0977196983

mojnatik@gmail.com

заступник керівника групи:

Фесенко Галина Анатоліївна

Адреса: Запорізька обл.,

с. Дніпровка, вул. Кірова 388

Маршрутно-кваліфікаційна комісія розглянула звіт і вважає, що похід може
бути зарахований усім учасникам і керівнику другої ступені складності

Звіт використовувати в _____

М.П.

«__» 09.2017

Голова МКК _____ (_____)

м. Енергодар 2017

Зміст

1. Довідкові відомості.....	3
2. Відомості про район походу.....	6
3. Графік руху та технічний опис маршруту.....	10
3.1. Графік руху.....	10
3.2. Технічний опис маршруту.....	11
4. Картографічний матеріал	13
5. Фотоматеріали	14
6. Опис краєзнавчої роботи на маршруті.....	30
7. Підсумки, висновки, рекомендації	41
8. Література	42

1. Довідкові відомості про подорож

Му	нь складності	и проведення	іна активної частини маршруту, км	кількість	
				их днів	к
ідний		– 14.06.2016			

1.1. Район походу: Дніпропетровська область

1.2. Докладна нитка маршруту: м. Павлоград – с. Межиріч - с. Червона Нива – с. Кочережки – с. Василівка – оз. Солоний лиман – ст. Мінеральна

1 день - м. Павлоград – с. Межиріч – с. Червона Нива – 12 км

2 день – с. Червона Нива – с. Кочережки – 14 км

3 день – с. Кочережки – с. Василівка – 12 км

4 день – с. Василівка – оз. Солоний Лиман – 10 км

5 день – оз. Солоний Лиман – ст. Мінеральна – 7 км

Всього пройдено – 55 км

1.3. Аварійний варіанти виходу з маршруту:

аварійний вихід можливий з кожного села на маршруті. Проїзд пасажирським транспортом до міста.

1.4. Назва та шифр МКК, що дала дозвіл на проведення походу.

Позитивний висновок про проведення походу дала

МКК 208-06-10000000 Енергодарського центру туризму краєзнавства та спорт

Фото 1 . Група перед виходом на маршрут

1.11 список групи

№ з/п	Прізвище, ім'я, по-батькові	Рік народж.	Туристичний досвід		Місце навчання (роботи), посада	Домашня адреса
1.	Мильнікова Наталія Валеріївна	1982	III к.с - К	керівник	ЕЦТКС, Керівник гуртків	м. Енергодар вул. Енергетиків буд. 14 кв. 40
2.	Фесенко Галина Анатоліївна	1978	II к.с. - У	Заст. керівника	ЕЦТКС, Керівник гуртків	С. Дніпровка Вул. Кірова буд. 388
3.	Гаркавенко Олександр Володимирович	1966	I к.с. - К	учасник	ЕЦТКС, Керівник гуртків	м. Енергодар, вул. Лісова 2 буд. кв. 12
4.	Онищук Катерина Віталіївна	2004	I с.с.	учасник	ЕЗОШ №7	вул. Козацька буд. 7 кв.28
5.	Насіненко Вікторія В'ячеславівна	2005	I с.с.	учасник	ЕЗОШ №7	вул. Курчатова буд. 23 кв.65
6.	Білоус Максим Михайлович	2004	I с.с.	учасник	ЕЗОШ №7	вул.Скіфська буд.6 кв.80
7.	Довгоньов Артем Михайлович	2004	I с.с.	учасник	ЕЗОШ №2	вул. Центральна буд.4 кв.17
8.	Ігнатович Максим Сергійович	2004	I с.с.	учасник	ЕЗОШ №7	вул. Центральна буд. 14 кв.7

9.	Сніцаренко Анастасія Олександрівна	2006	I с.с.	учасник	ЕБЛ	вул. Лісова буд.6 кв. 70
----	--	------	--------	---------	-----	-----------------------------

1.12 Оглядова карта маршруту

2. Відомості про район походу

2.1. Загальна географічна характеристика району

Дніпропетровська область знаходиться у південно-східній частині України, в басейні середньої і нижньої течії Дніпра. На сході вона межує з

Донецькою, на півдні – із Запорізькою і Херсонською, на заході – з Миколаївською та Кіровоградською, на півночі – з Полтавською та Харківською областями України. Територія області – 31,92 тис. км, що складає 5,3 % території країни.

Адміністративний центр області – місто Дніпро розташоване по обох берегах Дніпра та його притоків Самари.

Область поділяється на 22 адміністративні райони. Вона включає в себе 13 міст обласного і 7 – районного підпорядкування, 46 селищ міського типу, 1435 сільських населених пунктів.

Чисельність населення області становить 3292,4 тис. чоловік. Кількість населення у місті Дніпропетровську – 995,5 тис. чоловік. Чисельність міського населення області – 2751,8 тис. чоловік (83,6 %), сільського – 540,6 тис. чоловік 5 (16,4 %). На території області проживають представники понад 30 національностей.

Область розташована у степовій зоні України. Ландшафт переважно рівнинний. На заході області протяглось значно почленоване Придніпровське узвишся (висота до 209 м). У південно-східну частину її входять відроги Приазовського узвишся (до 211 м). Центральна частина зайнята Придніпровською низиною, яка на півдні переходить в Причорноморську. З північного заходу на південний схід область перетинає ріка Дніпро, до басейну якої належать її притоки – Оріль, Самара із Вовчою, Мокра Сура, Базавлук, Інгулець із Саксаганню та інші. На півдні територія області омивається водами Каховського водосховища. 6,0 % території області займають ліси, головним чином по долинах річок Дніпро, Оріль, Самара і Вовча. Найбільш значні лісові масиви – Самарський бір, що тягнеться уздовж берега Самари, та Дібровський ліс, розташований на південному сході Покровського району. Дніпропетровщина розташована в зоні помірних широт. Клімат області помірно-континентальний. У цілому він

характеризується відносно прохолодною зимою і спекотним літом. Середня річна температура в межах +7 – +9 оС. Найхолодніший місяць – січень (-5 – -7 оС), найтепліший – липень (+22 – +23 оС). Річна кількість опадів збільшується від 400-430 мм на півдні до 450-490 мм на півночі. Кількість сонячних днів складає в середньому 240 днів на рік. За різноманітністю і значимістю природних ресурсів Дніпропетровська область є однією з найбагатших в Україні.

Самарський ліс (інша назва – Самарський бір) – найбільший та найпівденніший лісовий масив степової зони України. Він охоплює територію на лівому березі р. Самари, в межах Новомосковського та Павлоградського районів Дніпропетровської області. Самарський бір простягається смугою вниз за течією Самари від впадіння в неї річки Вовчої до селищ Черкаське та Гвардійське. Довжина бору – бл.30 км, ширина – 6 км, площа – бл. 15000 га. Самарський ліс В цьому лісі зростають дуб, ясен, липа, клен, сосна, вільха та інші дерева. Території соснового лісу Самарського бору є най південнішим природним хвойним лісом на території України. Розташована на території цього масиву і природна діброва, вік дерев яких доходить до 300 років. Ділянки правого берегу р. Самари поєднують байрачні ліси та залишки цілинного чорноземного степу, що зберігся лише в балках і ярах. Загалом, до складу Самарського лісу входять берестові, липові, пакленові, ясеневі діброви, соснові бори (біломошники, зеленомошники), березові, злакові, орлякові, осикові гаї, вільхові трясовини, вербняки, осокирники тощо. Численні заплавні озера, стариці, очеретяні та сфагнові болота – також присутні тут. На піщаних пагорбах, що знаходяться посеред лісового масиву, збереглися залишки ендемічного піщаного степу. Самарський ліс. Сосновий бір Самарський ліс є унікальним за своєю фауною та флорою. Біля нього знаходяться солончакові лимани – Булахівський Лиман і Солоний Лиман, а також значна кількість солончакових заливних лук та боліт, в яких мешкають

численні види птахів, зокрема гусі, журавлі, качки, кулики, лебеді, чаплі. Деякі види птахів, що мешкають в цьому лісі, занесені в Червону книгу України – зміїд, орлан-білохвіст, орел-могильник. Серед тутешніх тварин можна побачити зубра чи дикого кабана. Цей ліс – багатий на різні види рослин, серед яких зустрічаються типові північні – любка дволиста, зозулинець болотний тощо. Чарівність та унікальність цієї пам'ятки природи помітили мандрівники ще за часів Київської Русі. Г. Л. де Боплан у своєму «Описі України» (1651 р.) відзначав: «Річка Самара напрочуд багата лісами». Тому не дивно, що в козацькі часи Самарський бір був головним постачальником деревини для Січі. З місцевого дерева будувалися козацькі чайки, курені, церкви. А до самої р. Самари козаки ставилися шанобливо, називаючи її «святою» через її незвичайну плодючість. Вирубання місцевих лісів – стала і залишається головною проблемою лісів за останні сторіччя. З кожним роком територія Самарського бору значно зменшується, особливо це було помітним у ХХ – поч. ХХІ ст. Підпали, вирубка та продаж деревини Самарського бору, що практикуються в незалежній Україні ХХІ ст., поставили це місце на межу знищення. Тому захист цих унікальних лісів – є важливою справою держави та громадськості. І хоча держава на законодавчому рівні ще до 2007 р. планувала на базі цього лісу створити Національний природний парк «Самарський бір» – цього і досі не відбулося.

Річка Вовча - річка в Донецькій та Дніпропетровській областях, ліва притока Самари (лівої притоки Дніпра). Довжина 323 км, площа басейну 13 300 км². Басейн Вовчої становить більше половини загального водозбору Самари. Біля витoku річка має вид невеликого струмочка до 0,5 м шириною і 10—15 см глибиною. Далі вона утворює численні плеса, поверхня яких улітку покрита ряскою, а береги заростають високою і густою порослю очерету. У літню пору перекази між плесами часто пересихають. Аналогічне спостерігається на більшості приток Вовчої, у заплаві яких існують численні

озера. Їхній природний вигляд порушується лише в місцях спорудження гребель. На Вовчій такими місцями є ділянки, на яких утворені Карлівське і Курахівське водосховища. Нижче їх русло Вовчої оживає лише навесні; улітку ж від нього спочатку залишаються плеса, наповнені водою, що до середини літа пересихають. Лише за межами Донецької області Вовча перетворюється в річку з постійною течією; глибина її в окремих місцях перевищує 2 м, а ширина — 20—30 м. Вовча має досить велику ліву притоку — річку Верхню Терсу. Її довжина — 107 км. Нижче с. Василівки долина Вовчої звужується, береги покриті кам'янистими породами. Після прийняття у своє русло вод Вовчої (поблизу м. Павлограда) Самара стає повноводною рікою.

Вовча є найбільшою і найдовшою притокою Самари. До середини 60-х років 20 століття була судноплавною. Зараз в основному використовується для зрошення. Перед Павлоградом на річці розташований Олексіївський ліс, де ростуть дуби та сосни, а біля гирла річки — Самарський ліс.

Річка Самара - один з притоків Дніпра, довжиною 311 км, який бере початок на західних схилах Донецького кряжу, в селі Мар'ївка. Далі тече Придніпровською низовиною переважно на захід. Впадає до Дніпра (у Дніпровське водосховище) в межах міста Дніпра. За руськими літописами річка носила назву Сніпород, Снопород. Українські і козацькі джерела позначають річки як Самар, іноді Самарь. Пізніше, із захопленням України Росією, річку почали називати Самара. Довжина 311 км, площа басейну 22660 км². Похил річки 0,33 м/км. Долина трапецієподібна, асиметрична, на окремих ділянках неявно виражена, її ширина зростає від 2,5—3 до 12 км. Ширина річища до впадіння річки Вовчої 15—40 м, нижче — 40—80 м, найбільша — 300 м. Пригирлова ділянка Самари затоплена водами водосховища — озера імені Леніна. Заплава двостороння, переважна ширина 3—4 км (максимальна 6 км); є стариці. Живлення переважно снігове;

замерзає в грудні, скресає у березні. Мінералізація води Самари висока — в середньому за багаторіччя становить: весняна повінь — 1750 мг/дм³; літньо-осіння межень — 2135 мг/дм³; зимова межень — 2447 мг/дм³[1].

Використовується для водопостачання і зрошення. Сподужно чимало ставків (у верхній течії). У пониззі — судноплав

Особливість річки – ліс, який розташований вздовж річки Самара і Вовча від м Новомосковськ до м Павлоград. Тут зустрічаються дуб, ясен, липа, клен, сосна, вільха. Ділянки природного соснового лісу вважаються самим південним природним хвойним лісом на території України. Ліс багатий великою кількістю заливних озер, стариць, очеретян і сфагнових болота. На розташованих посеред лісу піщаних пагорбах збереглися залишки ендемічної піщаного степу.

2.2. Туристська характеристика району

На даному маршруті можна проводити пішохідні, велосипедні маршрути. Поповнення запасів їжі можливе у кожному населеному пункті. Села розташовані вздовж річок.

Транспортне сполучення зокрема автобусне регулярне, тому можна уїхати з будь якої частини маршруту. З Межиріч кожен годину ходить автобус до міста Павлогра, з Кочережек три рази на добу ходить автобус до Павлограда, із Новотроїцького кожен годину ходить автобус до м. Дніпро. На всьому маршруті хороший мобільний зв'язок, тому рух групи в МКК можна повідомляти по телефону, а не відправляти телеграми. У районі розташовані міські та районні відділи МНС.

Найоптимальніший час проведення подорожей квітень –жовтень.

2.3. Красназнавча характеристика району

Район подорожі насичений природними об'єктами : Самарський бір, річки Вовча та Самара, алея вікових насаджень історичними об'єктами: Мавринський майдан.

2.4. Особливості походу

Маршрут лінійний, що спрощує організацію походу. Почавши похід річкою Вовчою, пройшовши річкою Самарою через с. Кочережки та с. Василівка, далі Самарським бором, через Солоний лиман (с. Новотроїцьке), закінчуємо його на ст. Мінеральна (с. Мінеральні води). На протязі всього маршруту не має складних ділянок, тому він дуже підходить для початкових походів.

3.1. Графік руху та технічний опис маршруту

Д е н ь в д о р о з і	Дат а	Ділянка маршруту (початковий та кінцевий пункти ділянки)	Пр о й д е н и й ш л я х (к м)	Чис тий ход ови й час (го д., хв.)	Природні та штучні перешкоди, небезпечні ділянки	Краєзнавчі об'єкти*
1	10.0 6	м. Павлоград – с. Червона нива	12 км	3 год 55 хв	грунтова дорога	Мавринський майдан
2	11.0 6	Червона Нива - с. Кочережки	14 км	4 год 45 хв	Грунтова дорога, висока рослинність , місця без стежок, переправа вбхід	Вольєри з зубрами, лісов рослинність
3	12.0 6	с. Кочережки – с. Василівка	12 км	3 год 45 хв	Заболочені ділянки лісу, лісова дорога	Алея вікових насаджень
4	13.0 6	с. Василівка – оз. Солоний Лиман	10 км	3 год 15 хв	Лісова дорога, піщані бархани, лісові хащі	Озеро Солоний Лиман
5	14.0 6	Оз. Солоний Лиман – с. Новотроїцьке – ст. Мінеральна	7 км	2 год 10 хв	Асфальтована дорога, грунтова дорога	

--	--	--	--	--	--	--

3.2. Технічний опис маршруту

10.06.2016	м. Павлоград – с. Червона Нива		
1 день			
12 км	7:00	12.00	19.00
3 год. 25 хв	t = +18°C, ясно	t=+25°C, ясно	t=+19°C, ясно

В місто Павлоград приїхали о 11:10 (фото 1). Від залізничного вокзалу по стежці у західному напрямку йдемо до пам'ятника ВВВ(фото 2.), від пам'ятника через невеличкі дачі виходимо до річки Вовчої і йдемо правим берегом у пн – зх напрямку до дачного містечка, далі через навісний міст переходимо на лівий берег (фото 3,4) та тримаємо курс на захід до Мавринського майдану (фото 5,6) від нього по дорозі йдемо до села Межиріч.

Від майдану через село Межиріч йдемо ґрунтовою дорогою до села Червона Нива (фото 7). В селі набираємо воду для приготування їжі (воду набирали у людей). Від магазину повертаємо праворуч і йдемо на місце ночівлі приблизно 1 кілометр на північ.

О 17-20 були на місці, стоянка на березі річки Вовчої (фото 8), дров на ній вистачає, але не має води. Для любителів риболовлі, можна половити рибу.

11.06.2016	с. Червона Нива - с. Кочережки		
2 день			
14 км	7.00	12.00	19.00
5 год. 45 хв	t = + 17°C, ясно	t = +22°C, хмарно	t=+ 16°C, хмарно

З місця стоянки виходимо о 8-30 у ПН-ЗХ напрямку, йдемо вздовж річки Вовчої.(фото 9) Через півтора кілометри вдалі бачимо телевежу с. Булахівка (фото 10,11), яка знаходиться по ліву сторону від нас. Через декілька кілометрів підходимо до невеличкої річки, яка впадає в р.

Вовчу.(фото 12) Переходимо її вбрід (фото 13) і йдемо далі вздовж річки.(фото 14).

О 13-15 проходимо базу відпочинку «Радута» (фото 15) повертаємо на північ і ми на вході у Самарській ліс.(фото 16) Через 15 хвилин асфальтованою дорогою доходимо до пам'ятника «Увічнення мужності і героїзму партизанів громадської війни, які загинули від рук дінікінців у 1919 році», від якого йде дорога до вольєрів з зубрами(фото17). Але в цьому році, зубрів було вже двоє і вони не підходили до нас близько. Фотографуємо їх (фото 18) та йдемо далі до села Кочережки. Через годину ми виходимо до моста через річку Самару. Повертаємо на захід і по дорозі через джерело (фото 19) та знак «Вікові дуби» йдемо ще 100 метрів і стаємо на ночівлю.(фото 20)

Воду набирали в джерелі.

12.06.2016	с. Кочережки – с. Василівка		
3 день			
12 км	7.00	12.00	19.00
3 год. 45 хв	t = + 21°C, дощ	t = + 27°C, ясно	t = +18oC, лівень

О 9 годині виходимо від села Кочережки на захід, в сторону села Василівка. Дорога йде вздовж річки по дубовому лісу, місцями попадаються заболочені ділянки (21, 22). Вздовж дороги стоять знаки «Історичні вікові насадження васильківської природної дачі» (фото 23), та попадаються військові топографічні знаки з напрямку руху. Мабуть до нашого походу тут проходили військові навчання. Дорога з лісу виходить на велику відкриту галявину(фото 24), з якої видно понтонний міст (фото 25), дорогу куди нам потрібно йти завтра, та перші хати села Василівка.

О 14-30 зупиняємось на ночівлю. Воду набираємо у селі Василівка.

13.06.2016	с. Василівка - оз. Солоний Лиман
------------	----------------------------------

4 день			
10 км	7.00	12.00	19.00
4 год. 45 хв	t = + 17°C, дощ	t = + 22°C, дощ	t = +19 C, дощ

Зранку йде дощ, на маршрут виходимо о 9 -00.

Від Василівки йде добра ґрунтова дорога, на пд-зх, яка через метрів 200 змінюється пісчаною дорогою (фото 26). Йдемо по дорозі, проходимо три роздоріжжя не звертаючи (перше – дорога повертає наліво, інші два - праворуч), на четвертому - повертаємо на пд-сх, далі йдемо по лісу, проходимо великі полігони,(фото 27, 28) і у стовпчика 259/280 повертаємо на південь,(фото 29) через 100 м лісовими хащами, виходимо до забору покинутого дитячого табору. Через табір пройти не можна, приходиться обходити по дорозі. Виходимо у західній частині Солоного озера. Біля лісу зупиняємося на ночівлю. (фото 30).

Воду набираємо в джерелі, або як його називають місцеві жителі – «цілюще джерело».

14.06.2016	оз. Солоний Лиман – ст. Мінеральна		
5 день			
7 км	7.00	12.00	19.00
1 год. 45 хв	t = + 17°C, дощ	t = + 22°C, хмарно	t = +19oC, лівень

О 8-30 виходимо на маршрут, йдемо по дорозі через закинуте футбольного поле, від якого дорога повертає до села Новотроїцьке повз озера Солоний Лиман (фото 31). По дорозі виходимо до санаторію, проходимо санаторій і біля магазину «Велике пузо» повертаємо на південь. (фото 32) Біля цього магазину знаходиться зупинка маршруток на місто Дніпро. Від магазину йде хороша асфальтована дорога (фото 33) до Новомосковського заводу мінеральних вод,(фото 34) біля заводу потрібно повернути на захід, і вже по ґрунтовій дорозі йти аж до станції Мінеральна(фото 35).

О 10-30 ми вже на кінцевій точці – ст. Мінеральна.

5. фотографії

Фото 1. Залізний вокзал м. Павлоград

Фото 2. Пам'ятник у м. Павлоград

Фото 3. Перехід по навісному мосту через р. Вовчу

Фото 4. Навісний міст через р. Вовчу

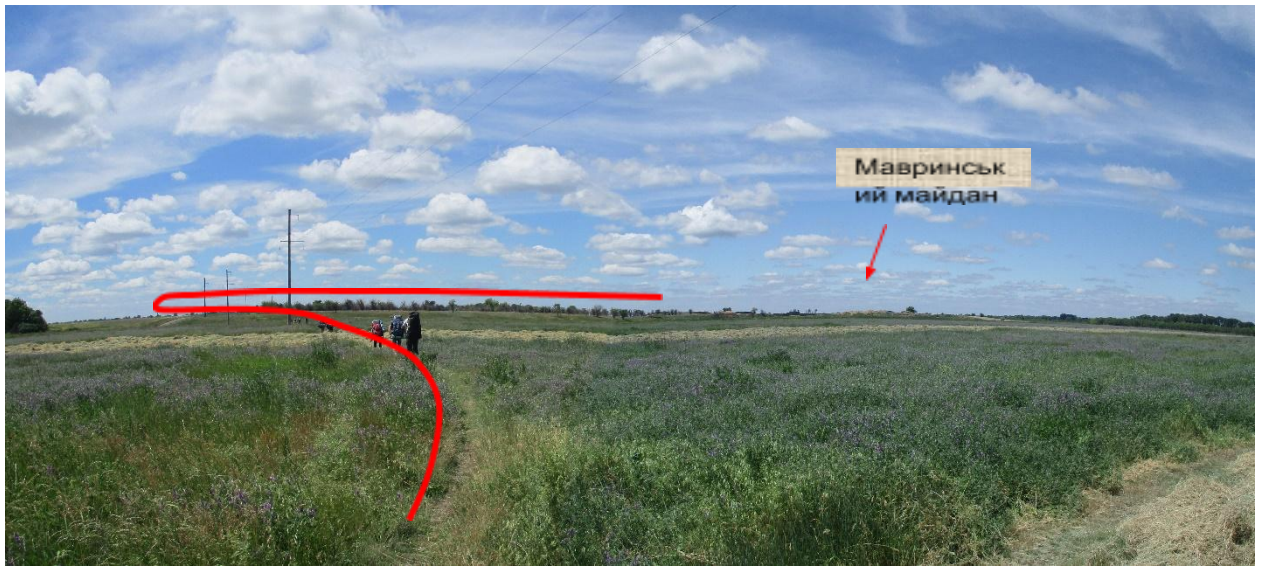

Фото 5. Від навісного соту до Мавринського майдану

Фото 6. Біля Мавринського майдану

Фото 7. Поворот з села Межиріч на с. Червона Нива

Фото 8. Місце ночівлі

фото 9. Дорога від міста стоянки вздовж річки Вовчої

Фото 10. телевежа с. Булахівка

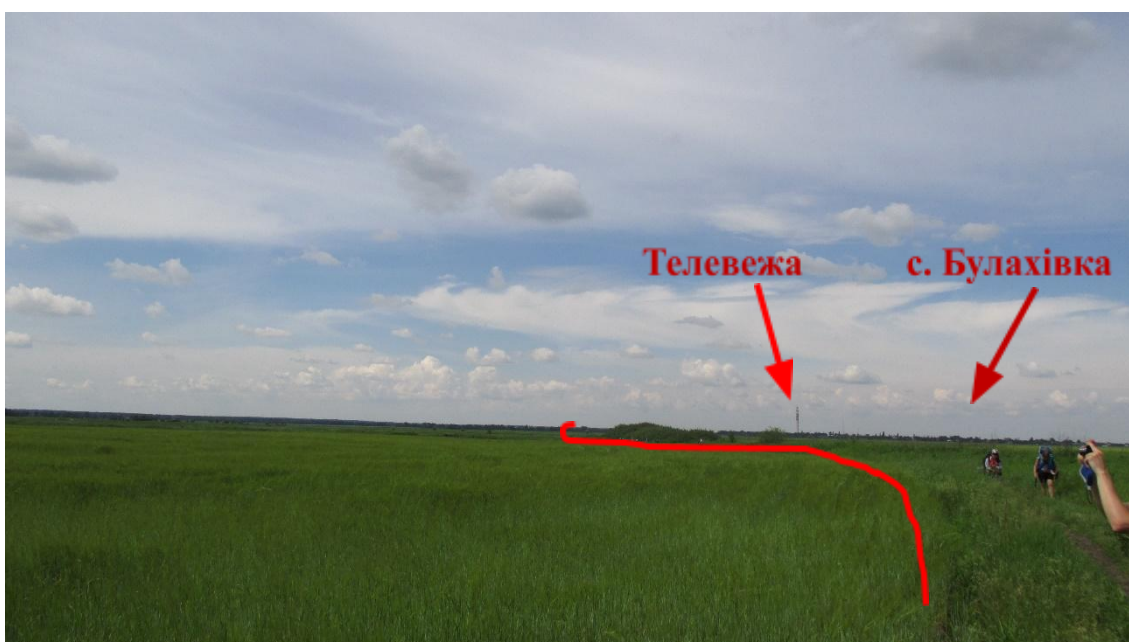

Фото 11. Проходячи телевежу

Фото 12. Дорога вздовж Вовчої

Фото 13. Перехід річки в брід

Фото 14. Дорогою до самарського лісу

Фото 15. Вздовж б\в «Радуга»

Фото 16. Біля входу в Самарський бір

Фото 17. Поворот до вольєрів з зубрами

Фото 18. Вольєри з зубрами

Фото 19. Джерело біля села Кочережки

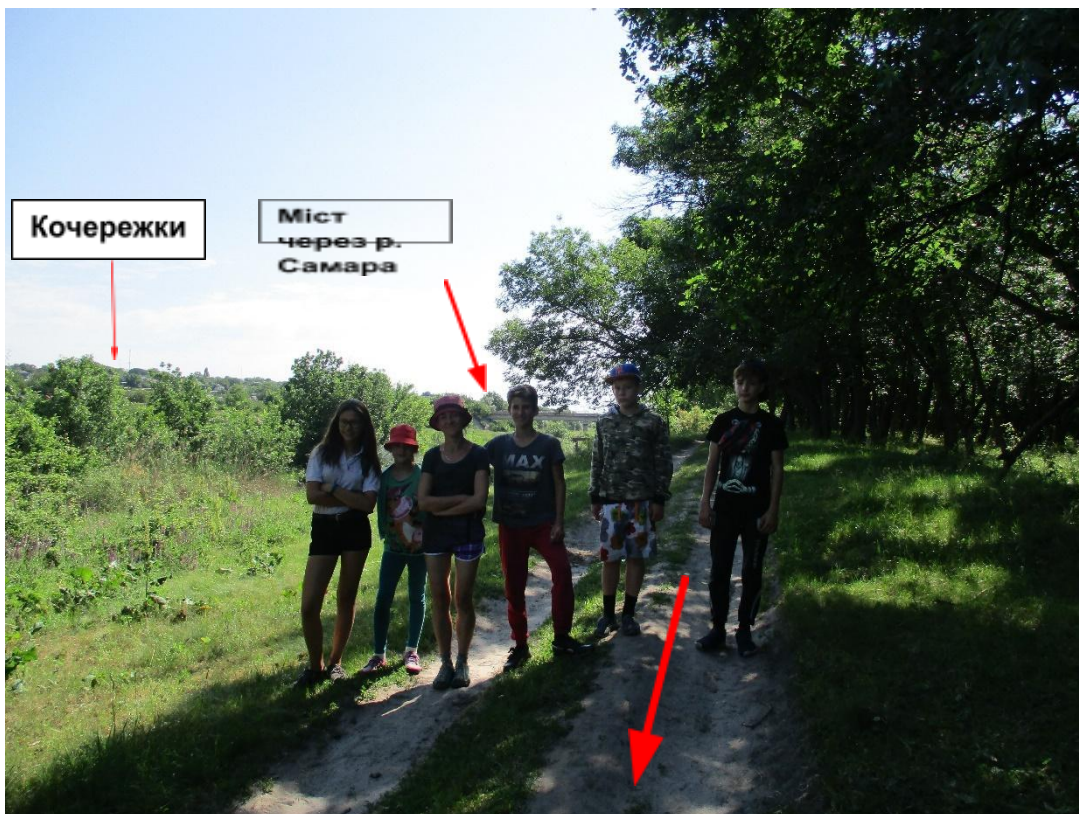

Фото 20. Біля села Кочережки

Фото 21. Місце ночівлі біля села Кочережки

Фото 22-23. Дорога вздовж річки Самари до с. Василівка

Фото 24. Знаки, які стоять на протязі усієї дороги від с. кочережки до с. Василівка

Фото 25. Галявина біля села Василівка

Фото 26. Понтонний міст через річку Самара біля с. Василівка

Фото 27. Дорогою від села Василівка

Фото 28. Лісовими дорогами до Солоного Лиману

фото 29. Полігони

Фото 30. Останній поворот перед зупинкою на ночівлю.

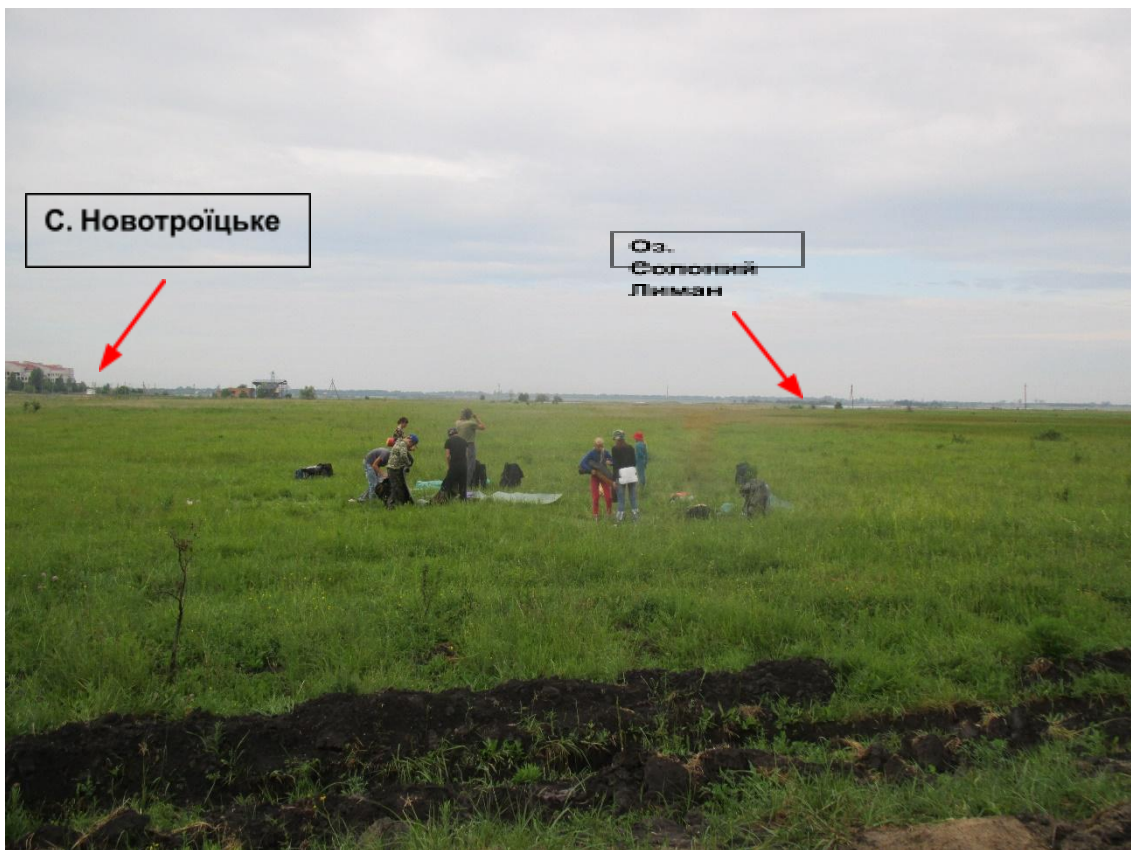

Фото 31. Місце ночівля біля озера Солоний Лиман

Фото 32. Біля озера Солоний Лиман

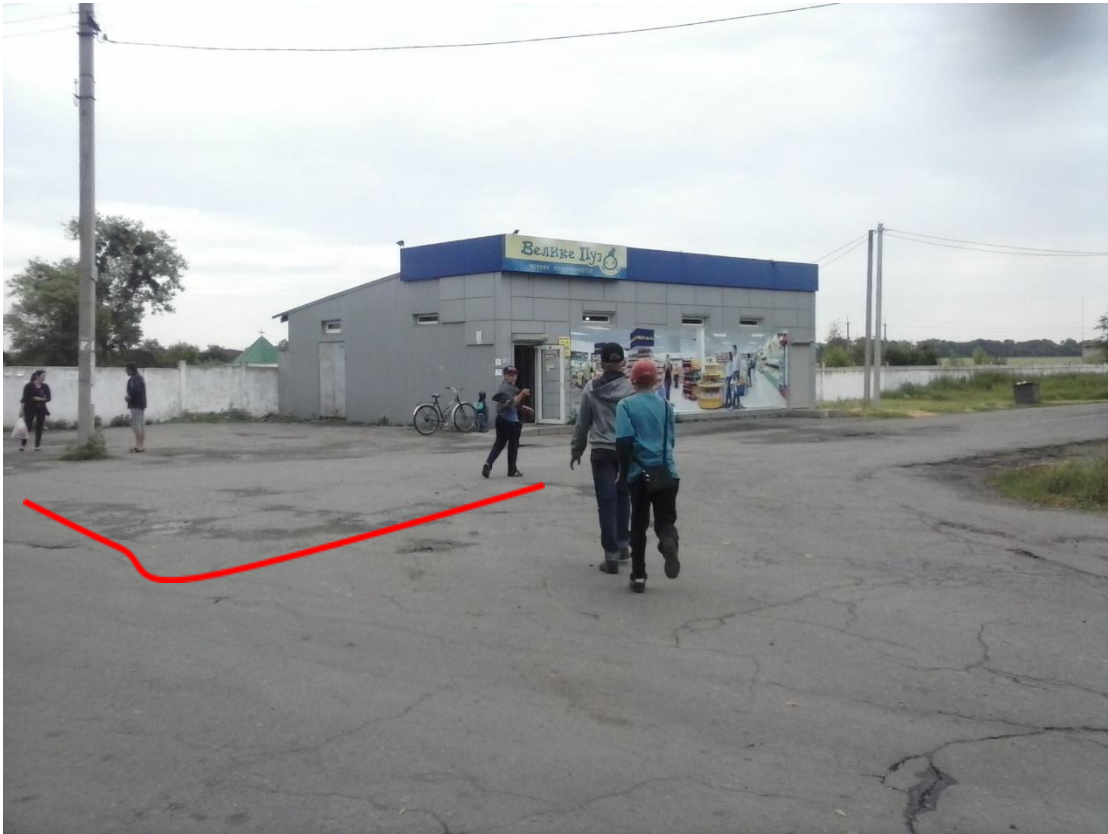

Фото 33. Поворот до ст. Мінеральна

Фото 34. Дорогою до ст. Мінеральна

Фото 35. Вздовж новотроїцького заводу мінеральних вод

6. Краснавччі об'єкти на маршруті

Цікавими краснавччими об'єктами на маршруті були: історичний об'єкт - Мавринський майдан, природні об'єкти – Самарський ліс та алея вікових насаджень.

Готуючись до походи ми вивчали об'єкти, які нам зустрінуться на маршруті. Одним з них став – Мавринський майдан. В інтернаті було багато фотографій майдану зверху, він дуже нагадував фігуру краба. Але на місцевості він виглядає зовсім по іншому.

Мавринський майдан

Сьогоднішнє село Межиріч кілька десятиліть тому складалось з двох сіл: Маврине – в південно-східній частині, і Межиріч. Слово “майдан” для жителів сіл було звичним.

Був Межиріцький майдан – за селом, на заході, і Мавринський – в східному напрямку. Межиріцький майдан майже не зберігся, хоч цю місцевість продовжують називати майданом.

Мавринський майдан – це одне з найтаємничіших та загадкових місць, що знаходиться в межах Дніпропетровщини.

Вчені нещодавно почали вивчати цю місцину – тому на сьогоднішній день відсутня єдина думка відносно історії його походження та призначення.

З висоти пташиного польоту майдан нагадує форму павука. У

центрі цієї споруди знаходиться насипне коло, в середину якого ведуть три «входи» і довгі хвилясті вали на зовнішній межі кола.

З ІСТОРІЇ РІДНОГО КРАЮ

Наш край особливий. На цьому великому роздоріжжі тисячоліттями перетинались шляхи, відкриті древнім поселенцям в усі сторони світу. Десять років 500 тому поряд з нашою місцевістю проходив Муравський шлях (від Перекопу, перетинав річки Вовчу, Самару, Оріль і аж ген... до Тули). Із історичної пам'ятки того часу «Книги большому чертежу»: «...от гнилой Орели до верх реки Терновки вёрст с 20,... а Терновка пала в Самару... от Муравского шляху. А на реке Терновке стоит человек-камень (каменный), а у него кладут из Беля-городу станичники, осматривавшие вверенное охранению их пространство и о состоянии онаго подававшие донесения, так называемые доездные памяти, а другие памяти кладут на Самаре у двух девок каменных. А от каменного человека до Самары вёрст с 30...

Та все ж далекі предки залишили немало своїх пам'яток, щоб засвідчити про себе в незворотньому плині років, віків, тисячоліть...

В Павлоградському краї ще 14 років тому налічувалось 445 курганів і 236 курганних груп. В Новодачинській сільраді – 35, Вербській – 31, В'язівській – 29, Богуславській – 22, Кочерезькій – 19, Троїцькій – 18 і т.д. В тому переліку згадується про “курган з вусами” і гостру могилу поблизу села В'язівки, про “курган-ромашку” біля Привовчанки.

Є похилівський великий майдан в В'язівці, є майдан між селами Булахівка і Карабинівка, є в Кочережках (в цих селах говорять: майдан, з наголосом на першому складі, а не майдан). Є залишки майданів в Павлограді: в Соснівці, є в Городищі – біля колишньої 5-ї школи і при виїзді

на Малоолександрівку. Щось чули про майдани в далекому дитинстві жителі села Богуслав...

Вдалось знайти достатньо вичерпне визначення, що таке майдан, у археологів:

«Майдани в найпростішій “класичній” формі – це земляні споруди, які складаються з кільцевого валу, входу, що веде до кільцевої заглибини, і бокових насипів-крил. Часто зустрічаються значно складніші споруди цього типу, як правило, з кількома входами і відповідним числом подвійних чи потрійних крил. Деякі майдани мають посередині кільцевої заглибини різноманітні виступи. Подекуди перед входом збереглися сліди напівзасипаних ям. Це один тип майданів. Існують десятки його варіантів. Інший тип – майдановидні споруди, що складаються з безлічі виступів і впадин...»

версія перша. майдан – козацька оборонна споруда

Майдан з його дивовижними валами цілком можливо використовувався запорізькими козаками як сторожова вежа і як оборонна споруда.

Козаки завжди були наготові до бойових зіткнень. На півдні загрожували набіги турків і татар, з півночі – литовські і польські феодали. Окремі історики висловлюють припущення, що саме козаки будували цю споруду. Або ж використовували для цього кургани, які після такого втручання втрачали свою звичну форму.

Дмитро Іванович Яворницький в «Історії запорізьких козаків» (том I, розділ «Охорона кордонів вільностей запорізьких козаків», видання 1892 р. і 1990 р.) відмітив: «Могили служили у запорізьких козаків пунктами для спостереження за рухом тих же татар. Більшість могил існувало до появи запорожців: в них поховані останки вождів відомих народів чи племен; таким чином запорізькі козаки використовували вже готові земляні насипи і тільки пристосовували їх для своєї стратегічної мети...»

версія друга. майдан – селітроварня

Є думка про те, що майдани утворились після грабіжницьких розкопок звичайних курганів, або після влаштування в них селітрових розробок.

Був, виявляється, колись такий промисел. Польські джерела свідчать, що в 1613 році поляки розкопували могилу Скоробір на Полтавщині і робили в ній селітру.

Французький інженер Гійом Левассер де Боплан, який віддано служив польському королю, прожив на Україні 17 років і збудував для поляків чимало бойових укріплень, залишив безцінний для нас скарб: свою працю, видану в Франції в 1650 році, «Опис України, кількох провінцій королівства польського, що тягнуться від кордонів Московії до границь Трансільванії, разом з їхніми звичаями, способом життя і ведення воєн». В розділі «Про звичаї і заняття українського люду» він писав: «...Трапляються знавці всіх ремесел, необхідних людині... Вони дуже добре виготовляють селітру, якої вельми багато на цих землях, і роблять з неї чудовий гарматний порох...»

Україна була багата на поклади самородної селітри. В вісімнадцятому столітті селітрові заводи були майже в усіх повітах Полтавщини, були на Харківщині. В дореволюційних працях археологів, які вивчали майдани, припускалось, що майдани – це зруйновані стародавні кургани з метою використання землі, багатой на селітру. Окремі дослідники вказували на те, що земляні вали утворені від розкопок курганів (вивозився ґрунт через отвори-підкови).

Можливо така доля спіткала і Мавринський майдан.

третья версія. майдан – святилище

Ймовірно, що майдан – це своєрідним храм, релігійно-культова споруда, оповита таємницею священних знань.

Майдани розташовані поблизу дуже древніх поселень, городищ. Можливо, це був комплекс для релігійних обрядів, моління, жертвоприношення і поховання.

У Сонця, Місяця, зірок просили своєчасних дощів, тепла, врожаю, приплоду, здоров'я, достатку. В ім'я всього цього приносили в жертву тварин. Тут здійснювався ритуал проведів у Вічність через вогнище. На цьому місці мислили про вічність і про безсмертя душі...

четверта версія. майдан – небесний календар, астрологічна обсерваторія

Цілком можливо, що майдан – це грандіозний, неповторний календарно-обсерваторний комплекс. В наших географічних, природнокліматичних умовах з спекотним літом і суворою зимою було важко жити без обліку часу.

Дізнатись, коли починається той чи інший сезон (а в цілому – новий річний цикл) далекі предки могли по руху Сонця, Місяця, зоряного неба. Спостереження, спілкування з небом входило в обов'язки релігійних служителів, мудрих жреців. Для цього використовувались щербини-підкови. Сонце заглядало в ці отвори під різним кутом, а по центру – в дні осіннього і весняного рівнодення. Спостерігали схід або захід Сонця над яким-небудь орієнтиром, який показував на точку сходу або заходу Сонця в моменти весняного і осіннього рівнодення, зимового чи літнього сонцестояння і оголошували про початок нового сезону. Для спостережень використовувались майданчики в котловині.

Якусь роль, мабуть, відігравали “вуса” – змієвидні вали, які відходять від отворів, внизу назустріч один одному.

Між вусами-валами були (згідно класичного визначення майданів) пагорбки і лунки, можливо і стовпи, вони відігравали роль орієнтирів, коли Сонце з'являлось із-за горизонту або ховалось на ніч.

А ще велись спостереження за Місяцем. Сонце рухалось по небосхилу зі сходу на захід, а Місяць – з заходу на схід.

Спостерігали за Сиріусом: після семидесятидобової перерви перед сходом Сонця на горизонті з'являлась найяскравіша, зірка – Сиріус і сповіщала про літнє сонцестояння.

Придивлялись до Юпітера з його дванадцятирічною циклічністю.

Отже, Мавринський майдан – це місце для зв'язку небесних і земних явищ, для обліку часу, для спілкування з Місяцем, Сонцем, далекими зорями.

п'ята версія. майдан – резонатор, стародавня система зв'язку

Котловина майдану – глибока, напівсферичної форми. Що вона нагадує? Макітру – велику глиняну посудину, такої ж сферичної форми і має таку ж кільцеву заглибину.

Можливо, ця котловина-макітра – для передачі звукового сигналу, своєрідний дзвін?

Факт звукового резонансу місце має. Перевірено сучасниками. Можливо і змієвидні “вуса”, які відходять від отворів, також служили цій меті. До речі, з моїх поверхових спостережень: “вуса” йдуть напівкільцем, ніби намагаються охопити таку ж площу круга, як і котловина, а довжина найбільшого “вуса” орієнтовно дорівнює половині довжини кола по верхівці конуса. Можливо, в цьому ключик до розкриття таємниць майдану?..

Ймовірно, майдан з його резонансними властивостями використовувався:

- для здійснення релігійних обрядів, які завжди мали супроводжуватись особливою магічною загадковістю і емоційним потрясінням;

- для передачі звукового сигналу на певну відстань.

Отже, майдан – сигнальний пристрій для передачі інформації на відстань.

***версія шоста. майдан – накопичувач, підсилювач, випромінювач
земної і космічної енергії***

Майдан був для древніх сходженням до знань і мудрості, надією на небесне одкровення. Згори, з небес на Землю йшли небесні блага: світло, тепло, дощі, здоров'я. Творці майдану, мабуть, добре орієнтувались в потоках взаємодії Землі і Космосу.

Мавринський майдан – це зрізаний конус з глибокою котловиною і змієвидними валами-“вусами”. Конус – це піраміда без граней, яка має вихровий потік енергії. Місце розташування майдану вибране не випадково, а з врахуванням викиду підземної енергії. Ймовірно, що майдан – акумулятор земної і космічної енергії.

Звернемо увагу: будова ця не з каменю, не з явних кристалічних порід. Але можливо, що як в середині котловини, так і зовні, між “вусами” були кам'яні стели, менгіри (з кристалічної породи – як генератори і провідники енергії).

Можливо, енергія, одержана в центрі, поширюється по різних напрямках і каналах (є кілька виходів і “вуса”). Змієвидні земляні вали мають діяти з енергетикою котловини і конуса і створювати концентрацію енергополя.

Все-таки Мавринський майдан з його складною конфігурацією служив:

- для корекції біополя, благодатного підживлення від Землі і Космосу в певні пори року, в певні дні і години, в залежності від руху Сонця, Землі, Місяця;
- для уявлення про вознесіння на небеса;
- для об'єднання людей, для підтримки в них здоров'я, впевненості в собі.

Мавринський майдан - це одне з найунікальніших та найзагадковіших місць нашої країни, яке варто відвідати, і можливо, саме Ви зможете розгадати його таємницю.

Другим нашим об'єктом став Самарський ліс. Переглянувши багато літератури перед походом, ми пізнали, що:

Самарський ліс - це дивовижний острів дикої природи. Сьогодні це найбільший і найпівденніший природний лісовий масив у степовій зоні України, який не має собі рівних в Європі. Цей велетенський зелений острів зі сходу, півночі та заходу голубою стрічкою оперізує річка Самара.

Пізнали, що в цьому лісі зростають такі дерева як дуб, ясен, липа, клен, сосна, вільха та інші дерева, живуть рідкісні птахи, такі як - змієїд, орлан-білохвіст, орел-могильник. Серед тварин можна побачити зубра та дикого кабана.

Прийшовши до лісу ми були приємно враженні його красою. Першим ділом у бору ми побували біля вольєрів з зубрами.

Зубр - останній представник диких биків і найбільший наземний ссавець Європи. Вага до однієї тонни, ширина в плечах до двох метрів. Найближчий родич американського бізона.

І нам дуже повезло їх побачити, бо на території України їх напевно можна побачити тільки у зоопарках.

Доїхати до них дуже просто, хоча якщо спросить місцевих, то вони не знають де знаходяться такі вольєри.

Третім об'єктом стала «Алея вікових насаджень» з її віковими дубами, деяким з них понад 300 років.

Біля села Кочережки та оз. Солоний Лиман знаходяться цілющі джерела.

По дорозі від села Кочережки до села Василівка, яка йде постійно вздовж річки Самара, ми зустріли болотяну черепаха. А на галявині біля Василівки знайшли три розриті кладки яєць болотяної черепахи.

Болотяна черепаха

Кладка яєць болотяної черепахи

Наступним об'єктом стало озеро **Солоний Лиман**.

Від місцевих ми пізнали що половина озера має прісну воду, а друга половина – солону.

На території озера – є цілюще джерело. Де можна брати воду.

А також знаходяться лікувальні профілакторії та пансіонати.

Дуже багато людей ходить по березі озера та обмазують собі ноги та руки грязюкою.

Недалечко знаходиться також закинутий дитячий табір.

Нам дуже сподобався такий унікальний об'єкт природи – як Самарський ліс. І ми вирішили, що наступного разу розширимо свої плани і будемо рекомендувати походи по Самарському лісу, іншим гурткам Енергодарського центру туризму краєзнавства і спорту.

7. Підсумки, висновки, рекомендації

При складанні маршруту враховувались наступні чинники: фізична підготовка учасників, психологічна сумісність, планування графіку руху, та техніка безпеки під час походу. В інтернеті дуже мало потрібної інформації про район подорожі.

Пройшовши весь маршрут можна зробити наступні *підсумки*:

1. Маршрут пройдено усіма учасниками походу, без змін по запланованому графіку
2. Карта яку використовували на маршруті в цілому відповідає місцевості.
3. На маршруті хороший мобільний зв'язок, можна використовувати GPS навігатори.
4. Аварійний вихід з маршруту можна зробити з будь якої ділянки маршруту.

Висновки :

1. На всьому маршруті не має складних перешкод, тому можна тут робити початкові походи, які підходять для дітей з 10 років.
2. У кожному селі є по декілька магазинів з хорошим вибором продуктів, тому можна не закупати усі продукти вдома на весь похід.
3. Між Павлоградом і селами регулярне автобусне сполучення, це можна враховувати при плануванні походу. З села Межиріч автобус на Павлоград ходить кожну годину; з села Кочережки – три рази на добу: о 8-00, 13-50 та 18-00. З Новотроїцького можна уїхати на Дніпро, маршрутка ходить кожну годину.

4. На маршруті користувались топографічною картою Дніпропетровської області, на ній указані не усі дороги с Кочережек до Солоного Лиману, тому краще дома роздрукувати карти з GOOGLE EARTH.

Наші рекомендації:

1. При собі обов'язково потрібно мати репеленти від комарів. На ділянці с. Кочережки – оз. Солони Лиман їх дуже багато
2. Обов'язково відвідати краєзнавчий музей у с. Межиріч. Там вас зустріне дуже гостинний директор музею Андрій Миколайович.
3. Запастись водою та раціонально її використовувати на другий день походу, ділянка маршруту с. Червона Нива – с. Кочережки, не має місць де можна поповнити запаси води

Література

1. Інтернет сайт - Україна - це ми!
2. Інтернет сайт - Google Maps
3. Топографічна карта Дніпропетровської області
4. Звіт про похід Л.І. Нагорного

